

10-1981 [C-4976] SciSys - **Sensor Chess (grey housing + basic module)**

Onlangs kwam ik in het bezit van enkele zeldzame programmamodulen voor deze oldie. Een mooie reden dus om dan ook gelijk een aantal artikelen over de Sensor Chess te publiceren.

Verschijningsdatum

De exacte verschijningsdatum van Sensor Chess is niet te achterhalen. Ik hou het op oktober 1981 al schrijft de Duitse auteur Gilbert Obermair in zijn boekje Schachcomputer Report '84 'Mitte 1981'.

2 Verschillende modellen

Zoals we weten bracht SciSys maar liefst 2 verschillende uitvoeringen op de markt. Het ene model had een wat grauwgrijze kleur (zoals hieronder op de foto) en de andere stak in een wat smaakvollere lichtbruine kleur. Ik heb geen goede verklaring waarom SciSys dat deed. Sensor Chess werd voor verschillende marktgebieden geproduceerd.

Sensor Chess (grey) with basic module ...

Modules

Sensor Chess is modulair uitgevoerd. De programma's voor deze modulen zijn geschreven door Julio Kaplan, en is daarmee gelijk zijn oudste schaakprogramma wat hij geschreven heeft voor SciSys. Jaren geleden heb ik ooit het standaard moduul opengeschroefd om te kijken wat er in zat. Tot mijn grote verbazing zat er helemaal niets in! Een dummy-moduul dus. Het standaard programma zit gewoon in de Sensor Chess computer zelf. Met uitbreidingsmodulen kan men het basis schaakprogramma voorzien van een openingsboek mét enige extra midden- en eindspelkennis. Welk moduul nu het sterkste speelt blijft een open vraag. De één roept dit en de andere dat. Een kwestie van zelf uitproberen dus. Voor de Sensor Chess zijn meer modules uitgebracht dan menigeen denkt! In de Nederlandse, Duitse en Engelse handleiding is er sprake van een 'Strong Play Plus' moduul. Ik heb deze nog nooit gezien. Wél de laatste twee modules die ik hieronder aangeef. Ze zijn zo zeldzaam, dat ze een primeur voor het internet betekenen! Voor al deze speciale uitbreidingsmodules kom ik met een apart item.

6 Compatible modules for Sensor Chess ...

- Sensor Chess (4K Rom basic dummy module)
- Strong Play (2K Rom enhancement module)
- Hypermodern Super Strong (4K Rom enhancement module)
- Classical Style Super Strong (4K Rom enhancement module)
- Hypermodern (enhancement module) !!
- Classical Style (enhancement module) !!
- Strong Play Plus (never released)

Een primeur voor het internet met links en rechts op de afbeelding, de uiterst zeldzame en onbekende modules **Classical Style** (zonder de toevoeging Super Strong) en **Hypermodern** (ook zonder de toevoeging Super Strong) ...

Hans-Peter Ketterling - Frieder Schwenkel - Ossi Weiner Schach dem Computer (1983)

Gänzlich neu ist der bereits lieferbare **Chess Companion**, der dem **Sensor Chess** ähnelt, jedoch kein austauschbares Programm enthält und eine nur halb so grosse Rechengeschwindigkeit aufweist. Das Programm ist ähnlich, (jedoch in einzelnen Punkten überarbeitet, vor allem was schachtaktische Eigenschaften betrifft. Die Spielstufeneinteilung, nicht aber deren Zahl, wurde ebenfalls geändert, wobei die Stufe 1 den Anfänger ermutigen soll. Ihre Spielstärke wurde zu diesem Zweck mit voller Absicht drastisch reduziert.

Für den **Sensor Chess** gibt es noch zwei neue Moduln, nämlich das **Classical Style Super Strong** Module und das **Hypermodern Super Strong** Module, die gegenüber der Grundausrüstung und dem **Strong Play** Module eine erweiterte Eröffnungsbibliothek, eine gesteigerte Spielstärke und verbesserte Endspieleigenschaften aufweisen. Sie spielen auch etwas zurückhaltender, besonders das »modern« ausgelegte Modul. Die Mattführung mit zwei Läufern ist sehr unsicher, und Bauernendspiele sind nicht »drin«. Die Rechentiefe unterscheidet sich nicht sehr von der Grundauführung. Bemerkenswert ist, dass die Bewertungsfunktion automatisch an den Stellungstyp angepasst wird, der sich aus der jeweils gewählten Eröffnung ergibt, so dass ein besserer Übergang von der gespeicherten Eröffnung zum freien Spiel erfolgt, was speziell bei modernen Eröffnungssystemen von Bedeutung ist. Diese Eigenschaft ist beim **Sensor Chess** bisher offenbar als einzigem Gerät vorhanden.

Erwerbsquelle: 02-1983, Schach dem Computer – Ketterling / Schwenkel / Weiner, S. 218.

Computerschaak (1982) Jan Louwman over de Sensor Chess

Deze reeds door mij herhaaldelijk geteste computer steekt nu in een fraai nieuw jasje met betere sensor-contacten. Deze schaakcomputer blijft zeer aantrekkelijk, temeer omdat 3 sterkere programma's voorhanden zijn. Basisprijsf 499,- (met standaard-moduul). De drie sterkere modulen kosten f 129,-. In volgorde van speelsterkte zijn dat de Super-Classical, de Strong en de Super Hyper Modern. De eerste is de zwakste onder de sterkeren, de laatste de sterkste. Importeur is Electronics Nederland B.V. Deze fraai uitgevoerde schaakcomputer met veel bedieningscomfort blijft een aantrekkelijke aanbieding, ook al omdat hij technisch perfect is geconstrueerd en weinig storingsgevoelig is. Onderstaand treft u de toernooiresultaten aan. Het toernooi werd gespeeld met een gemiddelde bedenktijd van ± 2 minuten per zet. Elke computer ontmoette zijn opponent tweemaal.

	Gesp.	Gew.	Rem.	Verl.	Pnt.	%	Ni- veau	Gem. bedenk- tijd p.zet	Prijs
1. Mephisto Junior	10	9	0	1	9	90	A5	1'42"	f 398,-
2. Scisys Sensor Standaard	10	9	0	1	9	90	4-5	1'53"	f 499,-
3. Scisys Companion	10	4	0	6	4	40	6	1'55"	f 399,-
4. S.C. 2	10	3	2	5	4	40	5	2'06"	f 269,-
5. Challenger Mini MSC	10	1	2	7	2	20	4	1'43"	f 337,-
6. Challenger Sensory 6	10	0	4	6	2	20	4	1'58"	f 498,-

Remise percentage 13,3% (laag!)

Gemiddeld aantal zetten per partij: 58

J. LOUWMAN

Bron: 12-1982, Computerschaak (CSVN, 2 jaargang, nr. 6), p. 223-225, Jan Louwman: Testtoernooi goedkopere schaakcomputers.

SciSys Sensor Chess (1981/82) ...

De geavanceerde schaakcomputer met uitwisselbare modules
De schaakcomputer die jarenlang een topper blijft

Een sterk programma;
additionele modules
beschikbaar welke nooit
uit de tijd zullen raken.

De Sensor Chess - met features welke een geavanceerde computer kenmerken - biedt u bovendien een scala van mogelijkheden.

Naast het oplossen van mat in 4 zetten, maken de acht schaakniveau's deze computer tot een moeilijke tegenstander.

Door het unieke toetsenbord zijn facetten zoals zetten, controleren en wijzigen slechts simpele handelingen.

De Sensor Chess kan tevens als een uitstekende leermeester worden ingezet, welke u alle toegestane zetten van een bepaald stuk toont en u tevens kan laten zien, welke stukken worden bedreigd. Bovendien kan de computer een spel tussen twee mensen weergeven.

Het meest aantrekkelijke van de Sensor Chess is echter het feit, dat - indien u een nog sterker tegenspel geboden wilt zien - dit ook daadwerkelijk mogelijk is en wel door middel van de verwisselbare module. De eerste vervangende modules, de Strong Play, de Super Classical en de Super Hyper Modern zijn reeds beschikbaar.

SciSys brochure (1981/82)

SciSys Sensor Chess (1981/82) ...

- 8 Speelniveaus
- Speelt met zwart of wit
- Demonstreert partijen (speelt tegen zichzelf)
- Kent Rokade, En Passant en Promotie
- Kent alle remise regels
- Verandering van kleur en speelsterkte tijdens de partij mogelijk
- Accepteert geen onreglementaire zetten
- Correctie van foutieve opdrachten
- Terugnemen van zetten mogelijk
- Toont alle mogelijke zetten
- Stellingencontrole voortdurend mogelijk
- Speciale toets voor het programmeren van openingsvarianten
- Toevalsgenerator
- Opstellen en verwijderen van afzonderlijke stukken (spelen met voorgif)
- Opstellen van partij- en probleemstellingen
- Adviseert bij partijen tussen twee schakers
- Acoustische waarschuwingssignalen
- Geïntegreerd Sensor-schaakbord
- Lost problemen "Mat in 4 zetten" op
- Uitwisselbare modules
- Aansluiting aan lichtnet met adapter

SciSys Sensor Chess (1981/82) ...

The advanced sensory chess computer with its exchangeable modules
The chess computer that is never out of date

- 8 Playing levels
- Plays black or white
- Plays against itself
- Recognizes castling, en-passant captures and pawn promotion
- Knows rules for draw by:
  - stalemate
  - threefold repetition
- Can change colours and playing level during the game
- Does not accept illegal moves
- Setting up and removing individual pieces
- Setting up game and problem positions
- Integral sensory board
- Solves “mate in 4” problems
- Generates random openings
- Special key for programming opening variations
- Operates on adapter
- Exchangeable modules
- Monitors human games between two humans
- Dimensions 32.5 x 24.0 x 4.0 cm
- Chessboard 20.5 x 20.5 cm
- King Height 4.8 cm
- Power 8V 1A positive centre

ART. NO. 221E ... ART. NO. 221D ... ART. Nr. 221G ...

Programmierer / Programmer

- IM Julio Kaplan

Baujahr / Release

- Erste Einführung: Oktober (?) 1981

Technische Daten / Technical specifications

- Mikroprozessor: 6502A
- Taktfrequenz: 2 MHz
- Programmspeicher: 4 KB ROM
- Arbeitsspeicher: 256 bytes RAM

Spielstärke / Playing strength

- Spielstärke: ~ 1350
-

SciSys brochure (1981/82)

Literaturhinweise / References / Literatuuroverzicht

- 12-1981, Computerschaak (CSVN) nr. 5, p. 17-18, Jan Louwman: Het testen van schaakcomputers. [SciSys Sensor Chess, Novag Super Sensor IV, SciSys MK IV en SciSys Executive.
- 05-1982, Rochade, Nr. 214, S. 13, Hans-Peter Ketterling: Computer auf dem Vormarsch (X. Teil).
[Info: SciSys Sensor Chess & Novag Super Sensor IV).
- 08-1982, Computerschaak (CSVN, 2^e jaargang, nr. 4), p. 142, Jan Louwman: Test met nieuwe schaakcomputers.
[Fidelity Chess Challenger 9 (CB 9), SciSys MK V, Mephisto 2, Applied Concepts Morphy GGM (Capablanca S + Grünfeld S), SciSys President, Conchess Ambassador, Fidelity Champion Challenger, SciSys Sensor Chess Strong Play, SciSys Sensor Chess Hypermodern Super Strong en SciSys Sensor Chess Classical Style Super Strong.]
- 08-1982, Computerschaak (CSVN, 2^e jaargang, nr. 4), p. 146, F. Scheper: Chess Challenger 9.
[Fidelity Chess Challenger 9 (CB 9), SciSys MK V, Mephisto 2, SciSys Sensor Chess Strong Play, SciSys Sensor Chess Hypermodern Super Strong en SciSys Sensor Chess Classical Style Super Strong. Op pagina 147 staan een aantal onderlinge uitslagen vermeld. Ook tussen de SciSys Sensor Chess Strong Play, SciSys Sensor Chess Hypermodern en SciSys Sensor Chess Classical Style modulen.]
- 10-1982, Rochade, Nr. 219, S.9-11, H.-P. Ketterling: Computer auf dem Vormarsch (XII. Teil).
[H.-P. Ketterling heeft het over nieuwe modulen voor de SciSys Sensor Chess, maar geeft verder geen namen of details.]
- 12-1982, Computerschaak (CSVN, 2^e jaargang, nr. 6), p. 233: advertentie van importeur Electronics Nederland met beknopte info over de SciSys Sensor Chess.
- 12-1982, Computerschaak (CSVN, 2^e jaargang, nr. 6), p. 223, Jan Louwman: Testtoernooi goedkopere schaakcomputers.
[Mephisto Junior, SciSys Companien, VEB Erfurt SC2, Fidelity Challenger Mini, Fidelity Challenger Sensory 6 en SciSys Sensor Chess met het standaard moduul. Jan Louwman geeft nog wel aan, dat het Sensor Chess Hypermodern Super Strong moduul de sterkste is onder deze drie bekende modulen.]
- 12?-1982, Der Spiegel, Nr. 49, Schachmatt vom Roboter.
[Novag Robot Adversary, Mephisto ESB, Applied Concepts TSB IV Regence, Novag Savant II, Fidelity Champion Sensory Challenger, SciSys MK V, Conchess Ambassador, Fidelity Sensory 9, Destiny, SciSys Sensor Chess, Fidelity Sensory 6, Mephisto Junior, Novag Sensor Dynamic.]
- 02-1983, Schach dem Computer – Ketterling / Schwenkel / Weiner (1983), S. 218.
[SciSys Sensor Chess Strong Play, SciSys Sensor Chess Hypermodern Super Strong en SciSys Sensor Chess Classical Style Super Strong.]
- 03-1983, CSI 1/83, S. 14-17, G. Friedrich: Buchbesprechung (Marktübersicht 1982-83).
[HV: Marktoverzicht in tabelvorm overgenomen uit het boek van Schach dem Computer – Ketterling / Schwenkel / Weiner (1983), met specificaties van schaakcomputers tussen 1977 en 1982].

- 04-1983, Schach-Echo, S. 136-138,
Helmut Schöler: Schach-Computer Destiny Prodigy.
[Ausführliches Testbericht. De Applied Concepts Destiny Prodigy aan speelt een aantal partijen tegen de SciSys Sensor Chess + Strong Play moduul (3-0 voor Prodigy), Fidelity Sensory 9 (9-1 voor Sensory 9),
Conchess, SciSys MK V en Fidelity Champion Sensory Challenger. De Sensor Chess modules 'Classical Style', 'Strong Play' en 'Hypermodern' (Hyper Modern) worden kort besproken.]
- 07-1983, Zeitschrift Schachcomputer (Herausgeber Florian Piel), Edition 7, S. 8-18,
Die 500 DM Klasse.
[Wettkampf zwischen Sensory 9, Constellation, Destiny, Sensor Chess + Hypermodern Super Strong. In dit artikel staat aangegeven dat de Sensor Chess de toebedeelde bedenktijd niet voldoende gebruikt. Toch weet de Sensor Chess + Hypermodern Super Strong moduul een partij tegen de Novag Constellation remise te houden! Deze partij is in zijn geheel afgedrukt.]
- 03?-1985, Jan Louwman, Schaakcomputers in opmars, p. 44-51.
Jan Louwman: ... In dit toernooi, met een bedenktijd van gemiddeld drie minuten per zet, legde SciSys Sensor met Strong moduul (HV: Strong Play moduul) Mephisto 2 nog meer het vuur na aan de schenen. De 'Strong' slaagde er zelfs in een partij in 32 zetten van Mephisto 2 te winnen. De andere partij verloor hij echter, in 35 zetten. Opgemerkt moet worden dat alle versies van SciSys, behalve de MK4 (HV: SciSys MK IV), tijdens een partij bij vermindering van het aantal stukken steeds naar een hoger niveau geschakeld moeten worden. Een voorbeeld: bij SciSys Sensor Standaard begint men in dit drie minuten-toernooi op niveau 4. Bij het eind van het middenspel speelt hij op niveau 5 en in het eindspel op niveau 6. Deze computer blijft dan steeds binnen de drie minuten bedenktijd per zet. Aan elk niveau is een vaste plydiepte gekoppeld en bij het vorderen van de partij is een diepere ply-berekening noodzakelijk, die dan door het geringer aantal mogelijkheden ook minder bedenktijd vergt.
[Toernooi 5 uit januari 1982, met deels nieuwe en eerder verschenen computers, met Mephisto 2 (Mephisto II), SciSys Sensor Strong Play, Novag Super Sensor IV, SciSys Sensor met standaard programma (basic program), Mephisto 1 (Mephisto I), SciSys Executive, SciSys MK 4 (SciSys MK IV). SciSys Sensor Chess + Strong Play wint met 3½ - ½ van Novag Super Sensor IV!]

Internet

http://images.google.nl/imgres?imgurl=http://www.chesscomputeruk.com/assets/images/Scisy_s_Sensor_Chess_Grey_2_15_x_15.JPG&imgrefurl=http://www.chesscomputeruk.com/html/sensor_chess.html&usq=__ILh80BtDVksijt8eVJtSjVY25K8=&h=288&w=384&sz=27&hl=nl&start=2&tbnid=J2va8GbTxuRcrM:&tbnh=92&tbnw=123&prev=/images%3Fq%3DSciSys%2BSensor%2BChess%26gbv%3D2%26hl%3Dnl%26sa%3DG

Last Updated on June 14, 2009